

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ukrainalaisten kausityöntekijöiden eläkkeistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Peter Östmanin /kd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 162/2022 vp:

Miten hallitus aikoo edistää sitä, että suomalaisten työnantajien kausityövoimastaan makamat eläkemaksut eivät jää nostamattomina suomalaisiin eläkerahastoihin, vaan päätyvät työntekijöille?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työeläkkeenä maksettavan vanhuuseläkkeen karttumisesta, alkamisen ajankohdasta ja hakemisesta säädetään työeläkelaeissa. Yhdenvertainen kohtelu on Suomen eläkejärjestelmässä keskeinen periaate ja ulkomailta Suomeen tulevien työntekijöiden yhdenvertaisuuden turvaaminen on tärkeää. Yksityisen työnantajan velvollisuus on vakuuttaa työntekijän eläkelain (395/2006) mukaan kaikki 17–69-vuotiaat työntekijänsä, joiden ansiot ylittävät vakuuttamisvelvollisuuden alarajan. Vuonna 2022 vakuuttamisvelvollisuuden alaraja on 62,88 euroa kuukaudessa. Koska vakuuttamisen alaraja on matala, eläketurva kattaa käytännössä kaiken ansiotyöskentelyn ja myös kausityöntekijät ovat lakisääteisen eläketurvan piirissä.

Suomen työeläkkeessä ei ole myöskään vähimmäisvakuutusvaatimusta eli niin sanottua odotusaikaa, vaan kaikki vakuutettu työ kerryttää eläkettä Suomessa. Tämä piirre Suomen työeläkejärjestelmässä on merkityksellinen kausityöntekijöille, koska myös lyhyen aikaa Suomessa työskennelleellä henkilöllä syntyy oikeus työeläkkeeseen.

Suomalaisessa eläkejärjestelmässä kenelläkään ei ole omaa työeläkesäästöjen ”pottia”, eivätkä yksittäisen vakuutetun makamat työeläkemaksut kohdistu nimenomaan hänen omaan eläkkeeseensä. Tai toisin päin käännettynä, yksittäiselle eläkkeensaajalle maksettava eläke ei sisällä nimenomaan hänen itsensä maksamia työeläkemaksuja.

Ulkomailla asuvien henkilöiden asemaa ja toisaalta omaisuuden suojaa työeläkkeiden kannalta turvaa se, että kansallisen lain nojalla työeläkkeitä maksetaan henkilölle riippumatta siitä missä maassa hän asuu tai minkä maan kansalainen on kyseessä. Tämä koskee niin EU-/ETA-maassa, Sveitsissä, Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai sellaisessa maassa, jonka kanssa Suomella on

kahdenvälinen sosiaaliturvasopimus asuvia, kuin henkilöitä jotka asuvat maissa, joiden kanssa Suomella ei ole kahdenvälistä sosiaaliturvasopimusta.

Vanhuuseläkkeiden hakemisen kannalta keskeistä on ajankohtaisen tiedon saatavuus. Suomen työeläkkeen määräytymisestä ja eläkkeen hakemisesta löytyy keskeiset tiedot intofinland.fi-sivustolta kahdellatoista eri kielellä ja kattava tietovarasto eläkkeistä on tarjolla esimerkiksi tyoelake.fi-sivustolta, jossa tietoa on saatavilla tällä hetkellä suomen ja ruotsin lisäksi englanniksi, viroksi ja venäjäksi. Myös eläkehakemuslomakkeet löytyvät sivustolta. Eläkehakemuksen voi toimittaa joko Eläketurvakeskukseen, Kelaan tai mille tahansa eläkelaitokselle, joka välittää hakemuksen Suomessa oikean eläkelaitoksen käsiteltäväksi. Eläkkeenhakijan ei siis tarvitse tietää, missä työeläkelaitoksessa hän on ollut Suomessa vakuutettu. Ulkomailla asuvan on myös mahdollista tilata työeläkeote, jolla on tiedot kaikista eläkettä kartuttaneista ansioista ulkomaan osoitteeseensa.

Suomen työeläkejärjestelmä turvaa edellä kuvatusti monella eri tavalla ulkomaalaisten työntekijöiden ja ulkomailla asuvien eläkkeensaajien asemaa.

Helsingissä 21.4.2022

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen